

ZÁKLADNÍ ŠKOLA JIMRAMOV

Školní poradenské pracoviště ŠPP 2024 – 2025

**Garant ŠPP: Mgr. Michal Budig – ředitel školy,
www.zsjimramov.cz**

Obsah:

- 1. Organizační struktura a vymezení kompetencí jednotlivých pracovníků ŠPP, str. 2-5**
- 2. Strategie předcházení školní neúspěšnosti, str. 6-9**
- 3. Minimální preventivní program školy, str. 10-22**
- 4. Krizový plán „Co dělat, když...“, str.23-60**

1. Organizační struktura a vymezení kompetencí jednotlivých pracovníků ŠPP

Školní poradenské pracoviště (dále ŠPP), slouží k poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy.

Ředitel školy Mgr. Michal Budig se podílí společně s ostatními pracovníky na vytvoření Programu školního poradenského pracoviště na zabezpečování pedagogicko-psychologického poradenství poskytovaného ve škole, klade důraz na vzájemnou informovanost, spolupráci a dodržování etického kodexu školních poradenských pracovníků.

SLUŽBY ZABEZPEČUJÍ:

1. **VÝCHOVNÁ PORADKYNĚ A VEDOUCÍ ŠPP**
Mgr. Dana Hanělová (dana.hanelova@zsjimramov.cz)
2. **ŠKOLNÍ METODIČKA PREVENCE**
Pro 1. a 2. stupeň
Mgr. Daniela Kozáková (daniela.kozakova@zsjimramov.cz)
3. **ŠKOLNÍ PSYCHOLOŽKA**
Mgr. Petra Kočí (petra.koci@zsjimramov.cz)

CÍL:

Zkvalitnit sociální klima školy.

Pracovat se všemi subjekty školy i s dětmi, které nemají problémy a vytvořit tak širokou základnu preventivní činnosti.

Posílit průběžnou a dlouhodobou péči o děti s neprospěchem a vytvořit předpoklady pro jeho snižování.

Umožnit neodkladné řešení problémů spojených se školní docházkou.

Sledovat účinnost preventivních programů aplikovaných školou a vytvořit metodické zázemí pro jejich vytváření.

Poskytovat metodickou podporu při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických aspektů vzdělávání při vytváření RVP.

Koordinovat služby s ostatními poradenskými zařízeními.

1. VÝCHOVNÝ PORADCE

- spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, SPC a SVP
- provádí vyhledávání žáků, kteří potřebují pomoc a jejichž výchova, vzdělávání nebo psychický a sociální vývoj vyžadují speciální péči
- předkládá učitelům, řediteli školy a rodičům návrhy na další péči o tyto žáky
- vede evidenci integrovaných žáků ve škole a podílí se spolu s ostatními pedagogy na zpracování dokumentace pro integrované žáky
- spolupracuje s vyučujícími na vypracování plánů pedagogické podpory a individuálních plánů
- v součinnosti s ostatními pedagogickými pracovníky iniciuje vyhledávání a šetření žáků, jejichž jednání a chování vyžaduje zvláštní pozornost
- ve spolupráci s třídními učiteli vyhledává a sleduje talentované a nadané žáky
- předkládá návrhy na postup a řešení problémů žáků
- průběžně sleduje chování žáků po dobu školní docházky
- spolupracuje se školním metodikem prevence a školním psychologem
- spolupracuje s rodiči nebo zákonnými zástupci dítěte
- je ochráncem práv dítěte v prostředí škol.
- poskytuje služby kariérového poradenství žákům se zřetelem k jejich zájmům a potřebám
- poskytuje konzultace rodičům v oblasti vzdělávání žáků s SVP a v oblasti kariérového poradenství
- metodicky pomáhá pedagogům v otázkách podpůrných opatření

2. METODIK PREVENCE

- spolupracuje s výchovným poradcem a třídními učiteli
- pomáhá vytvářet a realizovat program prevence sociálně patologických jevů ve škole
- sleduje aktuální situaci na škole a inovuje strategie přístupu k prevenci
- poskytuje odborné vedení a metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům školy při realizaci preventivního programu školy a při provádění jednotlivých preventivních aktivit
- koordinuje poskytování vzdělávacích akcí pro pedagogy na dané škole
- spolupracuje s institucemi, které zajišťují odbornou pomoc v problematice prevence a zneužívání návykových látek
- zajišťuje informovanost žáků, rodičů nebo jejich zákonných zástupců o činnosti institucí, které poskytují pomoc dětem, které mají problémy se závislostmi nebo jinými negativními jevy v jejich sociálním vývoji
- spolupracuje se středisky výchovné péče, s krizovými centry a dalšími institucemi, které poskytují primární, sekundární i terciální péči ve státních i nestátních zařízeních
- ve spolupráci s dalšími odborníky poskytuje konzultační a poradenskou pomoc rodičům
- pomáhá žákům v adaptaci
- podporuje aktivity zaměřené na integraci cizinců, na přijímání odlišností a na rasismus
- spolupracuje s výchovným poradcem, školním psychologem a třídními učiteli

3. PSYCHOLOG

- koordinuje pedagogicko-psychologické poradenství ve škole
- pracuje s celým systémem školy (vedení, pedagogický sbor, třídní učitelé, žáci, rodiče žáků, širší okolí)
- podílí se na vytváření strategií a programů zaměřených na podporu rozvoje osobnosti žáků
- podílí se na vytváření a realizaci preventivních programů zneužívání návykových látek a negativních jevů v chování žáků
- podílí se na monitorování problémových projevů chování, pravidelně provádí analýzy a návrhy konkrétních opatření

- pracuje průběžně s žákovskými kolektivy a ovlivňuje prostřednictvím sociálního učení sociální klima školních tříd a potažmo celé školy
- podílí se na přijímacím řízení
- zjišťuje individuální předpoklady pro uplatňování a rozvíjení schopností a nadání žáků
- provádí prevenci školní neúspěšnosti
- provádí krizovou intervenci
- provádí pedagogicko-psychologickou diagnostiku v souvislosti s profesní orientací žáků ve spolupráci s učiteli, kteří vyučují předměty volbu povolání na ZŠ a úvod do světa práce na SŠ
- odborně a metodicky pomáhá učitelům zavádět a aplikovat pedagogicko-psychologické poznatky do vzdělávacího procesu
- poskytuje konzultační pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu
- zajišťuje koordinaci poskytovaných služeb s ostatními subjekty, zejména PPP, SPC, SVP
- zajišťuje koordinaci služeb poskytovaných dalšími odborníky ve státním i nestátním sektoru
- dodržuje etický kodex
- realizuje osvětovou a vzdělávací činnost
- pomáhá při organizaci zážitkové pedagogiky a volnočasových aktivit

2. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Dokument vychází z vyhlášky č. 27/2016 sb.

Se žáky ohroženými školní neúspěšností pracují v naší škole všichni pedagogičtí pracovníci včetně asistentů pedagoga. Péči zaštiťují členové školního poradenského pracoviště – výchovná poradkyně, školní psycholožka a speciální pedagogové.

Školním neúspěchem mohou být ohroženi:

1. **žáci se speciálními vzdělávacími potřebami**
2. **žáci přecházející z MŠ do první třídy**
3. **žáci přestupující z 1. stupně na 2. stupeň**
4. **žáci přicházející z jiné ZŠ**
5. **žáci s dlouhodobou absencí**
6. **žáci, u nichž došlo ke změně rodinné situace**
7. **žáci, pro něž není český jazyk jazykem mateřským**

Projevy neúspěchu

Neúspěch se může u žáků projevovat špatným prospěchem, neshodami se spolužáky, závadovým chováním, jehož důsledkem je porušování školního řádu. Dalším projevem může být záškoláctví a také psychické problémy žáka.

Postup při práci s neúspěšnými žáky

- chování i prospěch žáků jsou hodnoceny na pedagogické radě
- v případě zjištění problému jsou ihned kontaktováni zákonní zástupci
- na schůzce zákonných zástupců s třídním učitelem, výchovnou poradkyní, popř. vedením školy nebo školní psycholožkou jsou navrženy možnosti řešení dané situace
- vypracujeme Plán pedagogické podpory, který vyhodnocujeme po uplynutí tří měsíců
- v případě potřeby je nabídnuto zákonným zástupcům, aby problém řešili s odborníky (psychologové v PPP nebo SPC)
- dále vycházíme z doporučení, které nám shora uvedené instituce poskytnou

Formy práce s neúspěšnými žáky

Pro úspěšnost programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým zejména patří:

- snažíme se problém zachytit co nejdříve a odhalit příčiny neúspěšnosti
- úzce spolupracujeme s PPP, SPC a rodiči
- pomáháme rodičům zajistit nejrůznější odborná vyšetření
- uplatňujeme individuální přístup k žákům, respektujeme jejich individuální tempo a posilujeme motivaci žáků
- nabízíme žákům individuální konzultace po vyučování nebo pře vyučováním, zapojujeme je do kroužků
- pro zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků volíme takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a posilují pozitivní motivaci
- v hodnocení se zaměřujeme na pozitivní výkony žáka, a tím podporujeme jeho pozitivní motivaci k učení
- při ověřování znalostí vycházíme z potřeb žáka (můžeme upřednostnit ústní zkoušení před písemným, o zkoušení informujeme předem, umožníme opravný pokus, pokud žák podá slabý výkon)
- umožníme používání podpůrných pomůcek, např. přehledů učiva, tabulek, kalkulaček, časové osy apod., které pomohou žákovi k lepší orientaci v učivu
- neupozorňujeme na nedostatky a chyby žáka

1. Žáci se SVP

- **Poskytování podpůrných opatření prvního stupně a vypracování Plánu pedagogické podpory** (je vytvořen třídní učitelkou na 1. stupni a na 2. stupni třídním učitelem ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů a výchovnou poradkyní), je pravidelně vyhodnocován
- **Poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně** (jsou poskytována na základě doporučení ŠPZ)
- **Individuální vzdělávací plán** (je tvořen na základě doporučení ŠPZ, podmínkou je podpis informovaného souhlasu a žádosti ze strany zákonného zástupce)
- **Předmět speciálně pedagogické péče** (žák je do tohoto předmětu zařazen na základě doporučení ŠPZ, obsah předmětu je dán tímto doporučením, předmět vyučuje speciální pedagog)
- **Asistent pedagoga** (tato podpora je vždy dána doporučením ŠPZ)

2. Žáci nastupující do první třídy

- Spolupráce ZŠ a MŠ – včasná motivace dětí, návštěva 1. třídy, postupná příprava na pravidla, která musí dodržovat žáci školy
- Hodnocení žáků vzhledem k jejich pokroku – vyvarujeme se srovnávání dětí, protože každé z nich je na školu jinak připraveno, hodnotíme u každého jeho osobní pokrok
- Úprava vyučovacích metod, pokud dítě začne selhávat – zjištění příčiny, komunikace s rodiči, individuální přístup, docvičení potřebných dovedností a učiva
- Při výrazných problémech – komunikace s rodiči, školní psycholožkou, stanovení podpůrného opatření č. 1, jeho vyhodnocení, při nepřestávajících problémech doporučení vyšetření v ŠPZ

3. Žáci přecházející z 1. stupně do 6. ročníku

- Adaptační kurzy – dvoudenní blok programů zaměřených na stmelení kolektivu, seznámení s novým třídním učitelem a na začlenění nově příchozích žáků ze spádových škol do kolektivu třídy
- Preventivní programy – vhodné jsou programy vedené školní psycholožkou a pracovníky jiných organizací (Centrum prevence apod.)
- Komunikace mezi učiteli 1. a 2. stupně – předávání zkušeností ohledně chování žáků, řešení problémů, hodnocení apod.
- Dostatečný čas na adaptaci – vstupní testy (jako informace pro učitele, co je třeba s žáky procvičit), opakování, sdílení zkušeností z jednotlivých škol

4. Žáci přestupující z jiných škol

- Dostatečný čas na adaptaci – žák mění přestupem i školní vzdělávací program, proto je potřeba poskytnout prostor a čas na zvládnutí učiva, v čemž by měli žákovi pomoci zejména rodiče po konzultaci s vyučujícími jednotlivých předmětů
- Komunikace s rodiči – důležité je spolupracovat a pomoci žákovi v adaptaci na nové prostředí

5. Dlouhodobá omluvená absence, záškoláctví

- Spolupráce rodiny a školy při zvládnutí učiva při dlouhodobé nemoci – individuální přístup (případně i individuální plán), pravidelné poskytování informací o probraném učivu, komunikace přes EŽK, po dohodě s rodiči je vhodná i návštěva učitele v rodině, kde žákovi učivo vysvětlí, kontrola úkolů, poskytování zpětné vazby, přezkoušení, odklad klasifikace
- Pravidelné sledování příčin absence třídními učiteli – předcházení nepřítomnosti např. v době prověrek, zkoušení apod., sledování procentuální absence v jednotlivých předmětech, upozornění rodičů na neodůvodněné omlouvání
- Okamžité řešení situace v souladu se školním řádem při prokázání záškoláctví - informování rodičů, zjištění příčiny, doporučení pomoci školní psycholožky, v závažných případech spolupráce s pracovníky OSPOD

6. Změna situace v rodině, špatná sociální situace

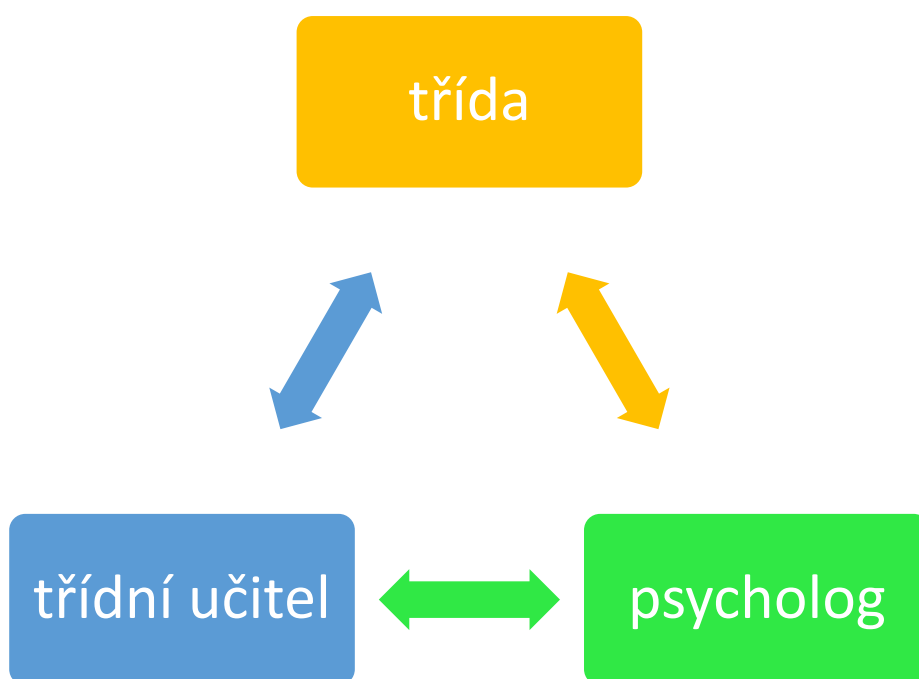
- Zjištění příčin náhlé změny chování nebo zhoršení prospěchu, což je možné při vzájemné důvěře žáka a učitele, případně zákonných zástupců a učitele
- Poskytnutí odborné pomoci – možnost spolupráce se školní psycholožkou a postup podle jejího doporučení, případně doporučení pomoci jiného odborníka
- Předcházení situaci, kdy se dítě ve špatné sociální situaci stává terčem posměchu – řešení problému se zákonnými zástupci, ve složitějších případech kontaktování OSPOD, využití možnosti příspěvků (např. placení obědů), spolupráce s neziskovými organizacemi

7. Žáci s odlišným mateřským jazykem

- Poskytnutí různých druhů podpůrných opatření – navýšení hodin českého jazyka, předmět speciálně pedagogické péče, IVP apod.
- Využití materiálů a pomůcek pro lepší porozumění českému jazyku – obrázky, grafy, přehledy učiva apod.
- Kooperativní učení – spolupráce mezi spolužáky, časté využití párové nebo skupinové práce, okamžitá interakce, např. oprava chyb v mluveném projevu
- Kariérové poradenství pro žáky 9. ročníku – zprostředkování nabídek středních škol, upozornění na dny otevřených dveří, vyplnění a podání přihlášek, příprava na přijímací zkoušky

3. Minimální preventivní program

A) Interní: Já jsem OK, ty jsi OK

Jak napovídá diagram, prevence všech sociálně patologických jevů probíhá na primární úrovni jako proces výměny informací, předávání dovedností a zprostředkování zážitků mezi třídou, třídním učitelem a školním psychologem. Aktivní spolupráce s třídním učitelem je nezbytnou podmínkou pro úspěšnou realizaci všech preventivních činností.

6

Preventivní práce v průběhu školního roku – z pohledu školního psychologa:

Období adaptace – první čtvrtletí

- příprava adaptačního kurzu pro 6.r. ve spolupráci s třídním učitelem
- postupné seznamování se s jednotlivými třídami a budování důvěry formou návštěv ve výuce – s každou třídou celý jeden den (v měsíci září a říjnu), sledování přirozeného prostředí třídy jako sociální skupiny, jak spolu mluví, jak se k sobě chovají, jaká je aktivita/pasivita skupiny, jak funguje dynamika v rámci dne, jak třída reaguje na jednotlivé pedagogy
- monitoring vztahů ve třídě
- vyhodnocení pozorování a doporučení pro třídního učitele – na co se zaměřit, co posilovat
- monitoring a vyhodnocování doporučení

Období realizace – pokrývá zbytek školního roku

- psycholog pracuje postupně se všemi třídami na prvním i druhém stupni ZŠ
- rozsah preventivní skupinové práce je 45 – 90 minut a probíhá minimálně 2x ročně v každém ročníku
- mimo toto schéma psycholog pružně reaguje na jednotlivě se vyskytující situace ve třídách je schopen navrhnout a realizovat podpůrné mechanismy

Preventivní práce se třídami – časové schéma

	1.r.	2.r.	3.r.	4.r.	5.r.	6.r.	7.r.	8.r.	9.r.
září						adapt. kurz			
říjen									
listopad		X			X				
prosinec	X		X						
leden				X		X			
únor							X		X
březen		X						X	
duben	X				X				
květen			X				X		X
červen				X		X		X	

Preventivní práce – obsah

Psycholog pracuje s žáky na základních psychosociálních dovednostech, které jim umožní lépe poznat sami sebe a najít své místo v třídním kolektivu. V bezpečném prostředí mohou objevovat vlastní hranice a učit se, jak pečovat o své duševní zdraví.

Pracujeme na tom,

- aby se žáci lépe vzájemně poznali
- aby spolu uměli lépe spolupracovat
- aby uměli efektivně řešit konflikty
- aby spolu jednotlivé skupiny ve třídě lépe vycházely
- aby žáci věděli, kde mohou hledat své zdroje
- aby se naučili orientovat ve svých emocích, myšlenkách
- aby se naučili pečovat o svoje duševní zdraví.

Prevenzi realizujeme pomocí odpovídajících technik – zážitkovou formou, většinou se jedná o hry, které slouží jako nástroj k otevření hlubších témat.

Každý preventivní program se třídou má pevně danou strukturu CMIARE:

C – zacílení

M – zvolení správné metody, techniky

I – přesné instrukce

A – realizace aktivity

R – reflexe! – nejdůležitější část

E – evaluace

Další významnou činností psychologa v rámci prevence je **individuální poradenská činnost** s jednotlivými žáky.

Konzultace mohou žáci využívat během přestávek, volných hodin (mezi dopoledním a odpoledním vyučováním), po vyučování, v případě akutních potíží nebo krizí i během vyučování.

Psycholog má standardně pootevřené dveře od pracovny, což je pro žáky signálem, že mohou na zaklepání vstoupit.

Pracovna je v budově prvního stupně, což zajišťuje žákům druhého stupně větší bezpečí.

Pro případné objednání slouží informace na dveřích – telefonní číslo, mailová adresa, Whatsapp.

Žákům jsou poskytovány konzultace v rozsahu odpovídajícím jejich potřebám, maximálně však v délce 60 minut.

Žáci mohou využívat konzultace opakovaně dle svých potřeb a časových možností psychologa.

Psycholog celoročně realizuje také projekt „Všímavky“ – v prostoru šaten pravidelně vyvěšuje motivační a seberůstové citáty a myšlenky, které podněcují k zamyšlení, podporují zdravé sebevědomí a dodávají naději. Žáci mají možnost mezi sebou na daná témata diskutovat a navzájem se obohacovat.

Pedagogové mohou tyto podněty přenášet do výuky a rodičům je poskytnuta podprahová edukace.

Preventivní práce se třídami a jednotlivci z pohledu pedagoga

Každodenně komunikuje se třídou, s jednotlivými žáky o přestávkách.

Komunikuje přes sociální sítě (WhatsApp, Messenger, Instagram) v třídní skupině i s jednotlivými žáky.

Komunikuje s žáky e-mailem, prostřednictvím e-třídnice.

Komunikuje se třídou i jednotlivci v hodinách, sledování aktuální situace, nálady, rozpoložení a podle toho upravuje program hodiny.

Školní a mimoškolní akce a aktivity, soutěže.

V hodinách tělesné výchovy podporuje třídní kruh a skupinový kruh.

Vede pravidelné třídnické hodiny – 1x14 dní ráno.

Třídnické hodiny jako místo setkání

Třídní učitel pracuje s žáky pravidelně systematicky v intervalu 1x za 14 dnů.

Má nachystanou přípravu vycházející z potřeb třídy.

Smyslem třídnických hodin je mimo běžných provozních záležitostí podpora rovnosti, možnosti vyjádřit svůj názor prostřednictvím diskuze. Učitel vytváří takové podmínky, aby se žáci cítili bezpečně a mohli mluvit o tom, co by potřebují.

V takovém prostoru je možné plánovat a realizovat činnosti, které přímo nesouvisí s výukou, ale jsou důležité pro život komunity – slavnosti, soutěže, svátky, akademie, výlety apod.

Ve spolupráci s psychologem se postupně do třídnických hodin začleňuje více sociálně-psychologických témat, her. Učitelé jsou vedeni k tomu, jaké otázky je třeba pokládat během reflexe, čeho si při aktivitách všímat.

Třídnická hodina je místem setkání učitele a žáků v jiné formě a na jiné úrovni. Sezením v kruhu je podporována soudržnost a sounáležitost všech členů skupiny.

Učitelé mají možnost využívat materiál Prima klima (karty pro práci ve třídnických hodinách, nakl. Albi) nebo Třída v pohodě (nápadník aktivit, Scio).

A) Program MPP s využitím interních i externích zdrojů na rok 2024-2025

- třídnické hodiny a výuka obsahující dílčí témata MPP
- zahájení pravidelné činnosti **školní psycholožky** (MPP v jednotlivých třídách 1.-9.roč.)
- adaptační kurz pro 6.ročník

-
- „**Pobavme se o alkoholu**“ program realizuje centrum **SANANIM** – program pro 7.-9. třídu
 - Program MPP pro „**Šikana a jiné formy násilí 6. a 7.ročník**“ – **Policie ČR** , krajské ředitelství Jihlava
 - **Ukázka práce Policie ČR v MŠ**
 - „**Právní vědomí**“ pro **8.-9.roč.** - **Policie ČR** , krajské ředitelství Jihlava
 - **Osobní a virtuální bezpečí dětí“ 1., 2. a 3. roč.** - **Policie ČR**, krajské ředitelství Jihlava
 - **“ Tvoje cesta on-linem“ 4. a 5.roč.** – **Policie ČR** , krajské ředitelství Jihlava
 - „**Duševní zdraví dětí**“ – celoroční průřezové téma
 - **Násilí v blízkých vztazích** –_zapojení se do akce **Bubnovačka** (Cebtrum Locika)
-

Třídní učitelé mají vypracovaný plán minimální prevence při práci se třídou

Vznikají nové **klidové zóny v prostoru školy** - slouží k relaxaci a odreagování před začátkem vyučování nebo v průběhu velké přestávky.

Exkurze do SVP Alfa Svitavy - stacionárního a pobytového zařízení ve Svitavách a v Květné

Další programy operativně dle aktuálních potřeb jsou průběžně doplňovány

Preventivní práce třídního učitele v průběhu školního roku 2024/2025

Zajímám se o svou třídu

- Každý den mluvím s žáky svojí třídy bez ohledu na to, zda mám ve třídě výuku
- Sleduji náladu ve třídě
- Zaměřuji svou pozornost na odlišnosti v chování jednotlivých žáků k vrstevníkům i dospělým
- Oceňuji vše, co se daří
- Všímám si pozitivních interakcí žáků navzájem a umím je ocenit
- Povzbuzuji a podporuji nejisté a vyčleněné žáky
- Podporuji komunikaci v třídním kruhu

Buduji se svou třídou trvalý vztah

- Mluvím s žáky o jejich zájmech a aktivitách mimo školu
- Zajímám se o jejich přání a nápady
- Vymezuji pevné hranice
- Vnáším do našeho vztahu humor
- Ukazuji, že i učitel „je jen člověk“
- Plánuji se svou třídou výlety a mimoškolní společné zážitky
- Koriguji nepřiměřené reakce, postoje názory a ukazuji žákům jiný úhel pohledu
- Vedu pravidelné třídnické hodiny 1 x za 14 dnů
- Společně s žáky vytváříme a pečujeme o prostor třídy – výzdoba, dekorace, relaxační zóna

Starám se o sebe

- Řídím se heslem „učitel v pohodě – třída v pohodě“:
 - umím odpočívat
 - mám své zdroje energie
 - vím, co mi dělá radost
 - vím, jak zvládat zátěž plynoucí z profese pedagoga
 - vím, na koho se obrátit v případě osobních potíží

SE SVOJÍ TŘÍDOU CHCI V TOMTO ŠKOLNÍM ROCE:

Navštívit:

Vyzkoušet:

Vyrobít:

Zažít:

Absolvovat preventivní program:

B) Externí odkazy a informační zdroje

Síť organizací a služeb, poskytujících odbornou pomoc (na především regionální úrovni)

Kontakty:

Pedagogicko-psychologická poradna: <https://www.pppaspcvysocina.cz/prevence/>

Krajský koordinátor prevence – Mgr. Petr Horký, 564 602 941, horiky.p@kr-vysocina.cz

Centrum prevence Charity Vedoucí zařízení, lektor: Bc. David Filip, DiS.

Krajský koordinátor protidrogové politiky - Krajský úřad

<http://www.krsjvysocina.cz>

Psychiatrická ambulance

- Svitavy, Oddělení psychiatrie a psychoterapie s psychosomatikou, Svitavská nemocnice, a. s., lůžkové oddělení, Budova Červeného Kláštera, Kollárova 7, Svitavy, 568 25, telefon: 461569341, 461569208 prim. MUDr. Zdeňka Kovářová
<http://www.nemsy.cz>
- Polička Smetanova 55, 572 01 Polička Kontaktní osoba: MUDr. Jarmila Novotná, tel. 461 722 155
- Olomouc, Linka pomoci Psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice s celorepublikovou působností, Linka pomoci, telefon: 588441111

Záchranka 155

Linka tísňového volání 156, 112

Policie 158

- **Policie ČR**, Preventivně informační skupina
- **Městská policie**
- **Poruchy příjmu potravy:**
- Psychiatrická klinika 1.LF UK, Ke Karlovu 11, Praha 2 224 965 362
- **Anabell**, krizová linka (zdarma) 848 200 210

Linka bezpečí (nonstop, zdarma) 800 155 555

- Krizové centrum Linky bezpečí 266 727 953
- Linka psychopomoci 224 214 214

- RIAPS linka důvěry 222 580 697
- Linka důvěry s celorepublikovou působností Linka pomoci telefon: 465524252
- linka důvěry Ústí n. Orlicí 465 524 252
- Rodičovská linka 840 111 234

Internetové poradenství Prev-Centrum o. s. Meziškolská 1120/2, Praha 6, 169 00

<http://www.prevcentrum.cz>

Internetové poradenství, Drogová poradna – SANANIM <http://www.drogovaporadna.cz>

Linka pomoci Centra krizové intervence s celorepublikovou působností Praha 8,

Linka pomoc telefon: 284016666

Toxikologické informační středisko Linka pomoci - první pomoc při otravách, nepřetržitá lékařská služba telefon: 224919293, 224915402

Dětské kriz. centrum pro týrané a zneužívané děti 241 480 511, 777 664 672

Ústavy, které nabízejí pobytové služby:

- Brandýs nad Orlicí (pro dívky od 15 let) Ředitel: Mgr. Soňa Křížová, PhD. Tel.: 465 544 280
- Chrudim: 466 251 796, 602 122 801, PhDr. Lenka Kábelová
- Návrat: Říčařova 277, Hradec Králové Tel: 495 211 809, email: ddu@ddu-hk.cz

Sananim, poradna pro rodiče 284 824 234 Sananim, kontaktní centrum 283 872 186

Centrum pro léčbu závislosti na tabáku, linka pro odvykání 844 600 500

Užitečné odkazy:

Šikana - kyberšikana

<http://www.minimalizacesikany.cz/> - stránky projektu Minimalizace šikany

<http://www.sikana.cz/> - občanské sdružení proti šikaně

<http://www.sikana.org/> - společenství proti šikaně

<http://www.poradenskecentrum.cz/sikana.html> - základní informace o šikaně PPP Brno

<http://www.nasedite.cz/> - nadace Naše dítě - pomoc týraným a zneužívaným dětem

<http://www.vztahy.org/> - práce a vztahy - mobbing

<http://www.forint.cz/portal/rozhledna-si/> - portál sociální exkluze

<http://www.varianty.cz/> - informace, texty a metodické materiály pro globální vzdělávání atd..

Kyberšikana

<http://www.e-bezpeci.cz/> - internetové bezpečí: informace pro učitele, rodiče a děti

<http://www.bezpecne-online.cz/> - bezpečně online

<http://www.saferinternet.cz/ke-stazeni>- stránka věnovaná bezpečnému internetu apod..

Drogy a alkohol

<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/default.htm> - Rada vlády protidrogové politiky

<http://www.mvcr.cz/> - portál Ministerstva vnitra

<http://www.odrogach.cz>- informační portál primární prevence

<http://www.plbohnice.cz/nespor>- zde ke stažení některé Nešporovy příručky

<http://http://www.pobavme-se-o-alkoholu.cz> - pobavme se o alkoholu

<http://www.drogy-info.cz/>- informační portál o legálních a ilegálních drogách

<http://www.dokurte.cz/> - kouření a zdraví, jak přestat kouřit, kde hledat pomoc apod..

<http://www.drogovaporadna.cz/>- informační portál o drogách

<http://www.drogy.net/> - drogový informační portál

<http://www.poradenskecentrum.cz/drogy-pro-rodice.html> - informace o drogách...

<http://www.jellinek.nl/brain/start.htm> - ukázka jakým způsobem fungují na mozek drogy

<http://www.sananim.cz/intro.php> - o.s. Sananim - informační servis, poradna, kontaktní centra

<http://www.prevcentrum.cz/>- Prev-centrum Praha

<http://www.dropin.cz/> - nadace Drop In

<http://www.vodopad.cz> - vše nejen o psychiatrii

<http://www.biotox.cz/drogy/> - encyklopedie psychotropních rostlin

<http://www.adiktologie.cz/> - server časopisu Adiktologie

<http://imm.newtonit.cz/drogy/homepage.asp> - mediální služby Newton - drogová problematika

<http://www.dds.winet.cz/> - drogy a dospívání

Gambling

<http://www.poradenskecentrum.cz/gambling.html> - vznik závislosti, prevence, PC - PPP Brno

<http://www.plbohnice.cz/nespor/addictcz.html> - osobní prezentace K.Nešpora

Poruchy příjmu potravy

<http://www.pppinfo.cz/> - informační portál o poruchách příjmu potravy

<http://www.poradenskecentrum.cz/anorexie-bulimie.html> - prevence, příčiny vzniku, charakteristika

<http://www.anabell.cz/> - pro nemocné anorexií a bulimií

<http://www.jakomodelka.cz> - Místo prvního kontaktu pro poruchy příjmu potravy (Domažlice)

Alternativní styly a způsoby života

<http://www.vegan.cz/>- stránky o veganství

<http://www.vegetarian.cz/>- stránky o vegetariánství

<http://www.csvv.cz/>- česká společnost pro výživu a vegetariánství

<http://www.fzv.cz/>- fórum zdravé výživy

<http://praha.squat.net/> - mezinárodní internetový server o squatech a travellerských komunitách

<http://www.tetovani.com/> - internetový magazín o tetování a piercingu

<http://mytattoo.wz.cz/odkazy.php> - další stránka o tetování a piercingu

<http://rastaman.cz/> - stránka o rastafariánství

<http://www.jacobomakarikari.rastaman.cz/> - jedna z mnoha stránek o rastafariánství
<http://www.plastickachirurgie.info/PLASTICKA-CHIRURGIE/zvetseni-prsou.htm>- plastická chirurgie (nejen prsu)
<http://www.svetmodelek.cz/> - jedna z mnoha stránek ze světa modelingu

Dopravní výchova

<http://www.mdcz.cz/cs/> - oficiální stránky Ministerstva dopravy
<http://www.nadacebesip.cz/> - stránka nadace Besip
<http://www.czechradar.cz/> - společnost zabývající se zlepšením situace silniční dopravy a její bezpečnosti
<http://www.bezpecnamesta.cz/> - projekt, který si klade za cíl vést řidiče k dodržování předpisů
<http://www.theaction.eu> - divadelní představení pro žáky studenty ZŠ a SŠ s tematikou dopravní
<http://www.domluvme-se.cz/> - o alkoholu za volantem

Vzdělávání : www rozcestníky

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/prevence-ptj> - portál Ministerstva školství - oddělení prevence
<http://www.varianty.cz/>- texty, materiály, metody, články, zkušenosti ...atd
<http://casopisy.portal.cz/pd/> - portál časopisu psychologie
<http://ucitelske-listy.ceskaskola.cz/> - Učitelské listy - web o změnách ve vzdělávání
<http://spp.ippp.cz/> - projekt ŠPP - školní poradenské pracoviště (samostudium, materiály ...)
<http://www.rvp.cz/>- metodika, příklady, ŠVP a další manuály, informace a trendy ...atd

Další:

www.kapezet.cz
<http://www.prevence-praha.cz/>

Domáci násilí – Locika

Duševní zdraví - Nevypuť duši

C) Legislativa

Stávající platné dokumenty v resortu MŠMT

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013 – 2018
- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 - 2018
- <http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č.j.: 20006/2007 – 51
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.: 14423/99-22
- Metodický pokyn ministra k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č.j.: 21149/2016
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 –14
- související normy: Zákon o sociální potřebnosti č. 422/2003 Sb. (novela zákona č. 482/1991 Sb.) – ohlašovací povinnost školy při neomluvených hodinách; Zákon o sociálně-právní ochraně dětí č. 359/1999 Sb. – více o ohlašovací povinnosti školy
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.: 25884/2003-24
- související norma: Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb.

- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT Č.j.: 37 014/2005-25

VYHLÁŠKY

- Vyhláška č. 72/2005 Sb. v platném znění, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků č. 317/2005Sb.

Anotace - směrem k prevenci:

- Školská poradenská zařízení poskytují bezplatně standardní poradenské služby uvedené v přílohách 1-3 této vyhlášky (§1)
- Standardní činnost poraden - Informační a metodická činnost spočívá zejména:
 - v metodickém vedení práce výchovných poradců, školních metodiků prevence (1)
 - v metodické pomoci při tvorbě preventivních programů (8)
 - ve spolupráci se SVP při poskytování služeb pro žáky se SPCH a rizikem vzniku sociálně patologických jevů (9)

Obsah poradenských služeb (§ 2, písm. c) kromě jiných činností se jedná o:

- prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací
- Vyhláška MŠMT č. 27/2016 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými

-

ZÁKONY

- Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, v platném znění
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů

- Zákon č. 135/2006 Sb., na ochranu před domácím násilím (účinnost od 1. ledna 2007)

Další zákony

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí
- Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě
- Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině
- Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

4. Krizový plán „Co dělat, když...“

1. NÁVYKOVÉ LÁTKY

1. LÁTKU ZABAVIT

- Použít gumové rukavice, vložit do obálky: **DATUM, MÍSTO, ČAS**, přelepit, opatřit razítkem školy, podpis, uložit u zástupců ředitele školy nebo speciální pedagožky.
- **NETESTOVAT!**
- Předat Policii ČR.

2. ROZHOVOR S ŽÁKEM

- Co je to za látku?
Kdy si ji žák aplikoval naposledy?
Kde ji získal?
Ví o tom rodiče?
Kdo z žáků nosí drogy do školy?

3. ZÁPIS

- S vyjádřením žáka, **DATUM, MÍSTO, ČAS** nález, podpis žáka (pokud odmítne, zapsat, že odmítl,
- kopii odevzdat výchovné poradkyni a metodičce prevence.

4. INFORMOVAT

- **VOLAT ZÁCHRANKU** (pokud je žák ohrožen na zdraví a životě),
- vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- zákonné zástupce (informuje vedení nebo metodička, po domluvě TU),
- OSPOD, Policii ČR.

5. VYVODIT OPATŘENÍ

- Rozlišit, jestli je žák uživatel / distributor,
- sledovat žáka, jestli nedochází k recidivě,
- poučit celou třídu (poučení žáků zapsat do TK – následně i dodatečně, pokud nějaký žák chybí).

2. RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

1. ZABRÁNIT ŽÁKOVI, ABY POKRAČOVAL

2. ROZHOVOR S ŽÁKEM

- Probrat jeho rizikové chování, ohrožení jiných lidí, ohrožení sebe.

3. ZÁPIS

- Záznam o pohovoru se žákem,
- kopii odevzdat metodikovi prevence,
- pokud méně závažné – poznamenat si do složky TU (datum).

4. INFORMOVAT

- Zákonné zástupce,
- Policii ČR (výjimečně – pokud jsme svědky aktivit dětí, které mohou vést k dopravním nehodám),
- vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- OSPOD, Policie ČR.

5. VYVODIT OPATŘENÍ

- Kázeňská opatření – pokud se stalo na školní akci,
- sledovat žáka, jestli nedochází k recidivě,
- poučit celou třídu (poučení žáků následně zapsat do TK – dodatečně, pokud nějaký žák chybí).

3. PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

1. ROZHOVORY

- Možno požádat metodika prevence nebo školního speciálního pedagoga, aby vedl rozhovor (donést mu zápis či poznámky).

ROZHOVOR S ŽÁKEM

- Důvody jednání, náznaky šikany, možnosti řešení, nabídka pomoci.

ROZHOVOR SE SPOLUŽÁKY

- Pokusit se diskrétně získat informace.

ROZHOVOR SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI

- Zda vědí o problému, stravovací návyky dítěte doma,
- dohodnout další postup, nabídnout pomoc, kontakty na odborníky.

2. ZÁPIS

- Záznam o pohovoru se žákem,
- záznam o pohovoru se zákonným zástupcem,
- kopii odevzdat výchovné poradkyni a metodičce prevence.

3. INFORMOVAT

- Zákonné zástupce (doporučit, aby informovali pediatra, poskytnout informace o možnostech odborné pomoci),
- školní speciální pedagožku,
- vedení školy, metodika prevence,
- TU nebo učitel TV – může si všimnout varovných signálů.

4. VYVODIT OPATŘENÍ

- Kontrola stravování, předcházení šikaně,
- beseda s odborníkem – **opatrně s informacemi, ať nejsou NÁVODNÉ! (TAKHLE NE: Tak jíš alespoň někdy, ne? Měla bys..., Neměla bys...)**

4. ALKOHOL

1. ZABAVIT

- DATUM, MÍSTO, ČAS, přelepit, opatřit razítkem školy, podpis, uložit u zástupců ředitele školy nebo speciální pedagožky.

2. ROZHOVOR S ŽÁKEM

- Kdy žák pil naposledy?
Kde alkohol získal?
Ví o tom rodiče?
Kdo z žáků nosí alkohol do školy?

3. ZÁPIS

- S vyjádřením žáka, **DATUM, MÍSTO, ČAS** nálezů, podpis žáka (pokud odmítne, zapsat, že odmítl),
- kopii odevzdat výchovné poradkyni a metodičce prevence.

4. INFORMOVAT

- VOLAT ZÁCHRANKU (pokud je žák ohrožen na zdraví a životě),
- vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- zákonné zástupce (informuje vedení nebo metodik prevence, po domluvě TU),
- OSPOD, Policie ČR.

5. NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ

- Výchovná opatření podle školního řádu,
- sledování žáka, jestli nedochází k recidivě,
- poučit celou třídu (poučení žáků následně zapsat do TK – dodatečně, pokud nějaký žák chybí ho poučit).

5. SYNDROM TÝRANÉHO DÍTĚTE (SYNDROM CAN)

1. ROZHOVOR SE ŽÁKEM

- **VŽDY JE VEDEN V SOUKROMÍ.**
- **Spolupracovat se školním speciálním pedagogem.**
- **Zapisovat si v průběhu rozhovoru (dělat si poznámky).**

DÍTĚ SE MI SVĚŘÍ OSOBNĚ

1. Uvědomit si, že jde o **citlivou** záležitost.
2. Seznámit s tím co **nejušší** okruh dalších osob.
3. **Pokud** se zneužívání dopustil **rodič, není žádoucí informovat** ho o tom, že se vám dítě svěřilo.
4. **Opakovaně komunikovat** s dítětem, při podezření o závažnosti informovat a sesbírané informace předat metodičce prevence a speciální pedagožce – podrobnější **vyšetřování nechat na PČR nebo OSPOD.**
5. Vhodně **sdělit** dítěti, že **musím nahlásit** na policii (vždy se dopředu domluvit s MP, VP a SP, kdo bude dítě informovat).
6. **Ohlásit** na policii.
7. **Ocenit** dítě a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
8. Jestliže dítě nechce, abyste věc ohlásili, **konzultujte** s odborníkem, **ale od oznámení události vás to nesmí odradit.**

ZJISTÍM TO Z ANKETY NEBO DOTAZNÍKU

- Navázat s dítětem rozhovor, jestliže dítě domněnku potvrdí – postupovat jako výše.
- **Nevyslýchat, nepodsouvat** své názory, **nechat** ho **volně vyprávět!**
- **Vyhňeme se ironii.**

DOZVÍM SE TO OD SPOLUŽÁKŮ NEBO Z JINÝCH ZDROJŮ

- Navázat s dítětem rozhovor, ale do ničeho **nenutit!** Jestliže dítě domněnku potvrdí – postupovat jako výše.
- Prostředníkovi říct, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo.

- Nevyšetřovat, nepátrat. **Jestliže si nejste jistí, oznámit OSPODu a ten prošetří.**

2. ZÁPIS

- Záznam o pohovoru se žákem (nebo alespoň poznámku do složky TU).

3. INFORMOVAT

- Zákonné zástupce (pokud se zneužívání dopustil rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo),
- školní speciální pedagožku,
- vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- Policii ČR, OSPOD.

Pokud je dítě obětí sexuálního napadení cestou do školy a útočníkem je neznámá osoba – URYCHLENĚ informovat PČR, zákonné zástupce, OSPOD. Chovat se jednoznačně a dítě neopouštět až do příchodu rodičů.

6. ŠIKANÁ

Prosím, vložte si sem i své zápisky ze školení.

1. POSOUDIT

- Odhad závažnosti a formy šikany.
- Rozhodnout, zda je škola schopna šikanu řešit sama, či přizve odborníka.

0. Prvotní rozhovor

- Kdo přijde – od informátora – co nejpodrobněji shromáždit, co nejpodrobnější informace o konkrétní situaci. **Důležité je vždy mluvit o chování dotyčného, ale hodnocení jeho osobnosti je NEZBYTNÉ se vyhnout! Stejným způsobem se vede rozhovor i s kolegy.**
- **Je nezbytné dbát na pozornost.**

1. Odhad závažnosti – posuzujeme, zda to budeme řešit jako šikanu, či ne.

Znaky:

- a) ZÁMĚRNOST – nestalo se to náhodou.
- b) OPAKOVANOST – „Co jiného ti dělají, co ti není příjemné?“ „Jak často se to stává?“ „Zkoušel si něco udělat, aby to už neopakovali?“
- c) NEPOMĚR SIL – „Co dělá zbytek třídy, když se ti to děje?“
- d) BEZMOCNOST OBĚTI – „Co tomu předcházelo?“ „Co se dělo potom?“
- e) SNIŽOVÁNÍ LIDSKÉ DŮSTOJNOSTI – Oběť není schopná reagovat.

1. ŠETŘENÍ

- **NEPŘÍPUSTNÉ: společné vyšetřování agresorů a svědků, konfrontace oběti s agresory, řešit před celou třídou, když neznáme stupeň závažnosti.**
- **Rozhovor je třeba vést vždy přes člověka, který tam sedí – mluvit nekonkrétně – NEŘÍKAT: TEN NA TEBE ŘEKL....**

2. Rozhovor s obětí

- Získání informací.
- **Nikdy se neptat „PROČ?“.**
- Nabídnout – kdykoliv může požádat o pomoc.

- Ověřování informací – Kdo, komu, co, jak, kde, kdy, viděl to ještě někdo, řekl ti někdo, že se mu to nelíbí?, Co na to říká zbytek třídy, zastal se tě někdo (jak se zastal), udělal ti někdy něco, co se ti nelíbí?.
- **VŽDY ZÁPIS!**

3. Nalezení vhodných svědků

4. Rozhovory se svědky

5. Ochrana oběti

6. Rozhovor s agresory

7. Výchovní komise

8. Rozhovor s rodiči oběti

9. Práce se třídou

KRIZOVÝ SCÉNÁŘ: VÝBUCH SKUPINOVÉHO NÁSILÍ

A. První (alarmující) kroky pomoci

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany.
2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí.

B. Příprava podmínek pro vyšetřování

3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy.
4. Zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi.
5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře).
6. Oznámení na policii, paralelně navázání kontaktu se specialistou na šikanu, informace zákonným zástupcům.

C. Vyšetřování

7. Rozhovor s obětí a informátory.
8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků.
9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory
(**nekonfrontovat agresory s oběťmi**).

D. Náprava

11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny.

ŠIKANÁ ZAMĚŘENÁ NA UČITELE

- Mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog.
- V případě, že se pedagog stane obětí šikanování, je třeba, aby pedagog sám, kolegové i vedení školy rozuměli tomu, že byl vystaven traumatickému zážitku. Dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu.

POSTUP:

1. Zajistit pro sebe bezpečí (odejít ze třídy, přivolat si pomoc).
2. Požádat o spolupráci kolegu, kterému důvěřuji.
3. Oznámit vedení školy.

4. INFORMOVAT

- Výchovnou poradkyni, metodičku prevence, vedení školy, školní speciální pedagožku,
- zákonné zástupce (viz výše),
- OSPOD – v případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou,
- Policii ČR – v případě, že byl spáchán trestný čin.

5. VYVODIT OPATŘENÍ

- Sledovat žáky, jestli nedochází k recidivě,
- práce s celým třídním kolektivem.

OTÁZKY A VHODNÁ SLOVA PRO ROZHOVOR S OBĚTÍ

Když se chci něco dozvědět, musím mluvit s tím, kdo pláče.

„Je mi líto, že se to dozvídám až teď, rád bych ti pomohl dřív.“

„Aničko, nikdo ve třídě se nedozví, žes mi to řekla ty.“

„Udělám všechno, co je v mých silách pro to, aby se to neopakovalo.“ Všimát si, co říkám dál - neslibovat, co nejsem schopný/á ovlivnit.

„Není to tvoje vina.“

„A kdyby se náhodou něco stalo, klidně mi to přijď říct.“

„Máš pocit, že to dělají jenom tobě? (nebo ještě někomu jinému)?“

„Je tam někdo, koho považuješ za kamaráda, s kým se teď v poslední době nejvíc bavíš?“

„Je tam třeba někdo, kdo jim řekne, že to přehání?“

6.1 KYBERŠIKANA

Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví.

1. PODPOŘIT OBĚŤ A ZAJISTIT JEJÍ BEZPEČÍ

- Odstranit závadný obsah z internetu (předtím si jej uložit jako důkaz) v součinnosti s odborníkem na IT.
- Doporučit oběti postup:
 1. **Zachovat klid** – nejednat ukvapeně.
 2. **Uschovat si důkazy** – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování.
 3. **Ukončit komunikaci s pachatelem** – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.
 4. **Blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje** – pokusit se zamezit útočníkovi přístup k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).
 5. **Identifikovat pachatele** (pokud to neohrozí oběť)
 6. **Oznámit útok dospělým** (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.).
 7. **Nebát se vyhledat pomoc u specialistů** – kontaktovat specializované organizace, poradny případně Policii ČR.
 8. **Žádat konečný verdikt** (v případě řešení situace školou) – po prošetření celého případu trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí.

2. ZAJISTIT CO NEJVÍCE DŮKAZNÍCH MATERIÁLŮ

- Screenshots, seznam žáků, kteří byli publikem – ideálně s odkazy na jejich profily, pokusit se identifikovat agresora.

3. INCIDENT VŽDY VYŠETŘIT

- Kde?
- Kdo?
- Jak dlouho?
- Jaký dopad?
- Jakými technickými prostředky lze útok zastavit?

4. INFORMOVAT RODIČE

- Pokud proběhla kyberšikana ve škole – popsat, jaký bude postup při řešení.
- Pokud kyberšikana nespadá do kompetencí školy – poradit (např. rodiče mohou zažalovat agresora).

5. ZKONZULTOVAT ŘEŠENÍ S DALŠÍMI INSTITUCEMI

6. ŽÁDAT KONEČNÝ VERDIKT A INFORMACE

7. ZVOLIT ODPOVÍDAJÍCÍ OPATŘENÍ

8. REALIZOVAT OPATŘENÍ

6.1.1 KYBERŠIKANA – INFORMACE PRO RODIČE

1. PODPOŘIT OBĚŤ A ZAJISTIT JEJÍ BEZPEČÍ

Prvním krokem je zajistit, aby se dítě v domácím prostředí cítilo bezpečně a aby mělo ve svém rodiči bezpodmínečnou podporu. Rodiče proto musí ukázat slovy a činy, že i oni chtějí dosáhnout stejného výsledku, jako jejich dítě – aby kyberšikana přestala. Doporučený postup pro oběť:

1. **Zachovat klid** – nejednat ukvapeně.
2. **Uschovat si důkazy** – uchovat a vystopovat veškeré důkazy kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být proti útočníkovi či útočníkům zahájeno vyšetřování.
3. **Ukončit komunikaci s pachatelem** – nekomunikovat s útočníkem, nesnažit se ho žádným způsobem odradit od jeho počínání, nevyhrožovat, nemstít se. Cílem útočníka je vyvolat v oběti reakci, ať už je jakákoli.
4. **Blokovat pachatele a blokovat obsah, který rozšiřuje** – pokusit se zamezit útočníkovi v přístupu k účtu nebo telefonnímu číslu oběti a je-li to v dané situaci možné, i k nástroji či službě, pomocí které své útoky realizuje (kontaktovat poskytovatele služby).
5. **Identifikovat pachatele** (pokud to neohrozí oběť).
6. **Oznámit útok dospělým** (učitel, rodič) – svěřit se blízké osobě. Pro uchování důkazů oslovit někoho, kdo má vyšší IT gramotnost. Kontaktovat školu a specializované instituce (PPP, Policie, SVP, intervenční služby specializující se na řešení kyberšikany, psychology apod.).
7. **Nebát se vyhledat pomoc u specialistů** – kontaktovat specializované organizace, poradny případně Policii ČR.

2. VYŠETŘIT SITUACI

Rodič musí porozumět tomu, co přesně se stalo, kdo byl do kyberšikany zapojen, jaká byla prvotní příčina apod. Nalezení příčiny pomůže rodiči zvolit adekvátní postup a řešení – ať již bylo jeho dítě obětí či agresorem.

3. VYHNOUT SE BEZPROSTŘEDNÍMU ZÁKAZU PŘÍSTUPU DÍTĚTE K IT

Rodič by se neměl snažit vzniklou situaci řešit zákazem přístupu dítěte ke komunikačním technologiím, které do té chvíle používalo (např. instant messengery, sociální sítě). Tato strategie vzniklou situaci nijak neřeší, nemá ani preventivní efekt. Zákazy používání elektronických komunikačních nástrojů omezují přirozenou komunikaci dětí, které jsou zvyklé internetové služby aktivně využívat. Zákazy využívání IT nástrojů ani blokování závadného obsahu samotnou kyberšikanu neřeší.

4. KONTAKTOVAT ŠKOLU, SPECIALIZOVANOU INSTITUCI ČI PŘÍMO RODIČE AGRESORA

Běžnou součástí procesu řešení kyberšikany je kontaktování školy, poskytovatele služby, v rámci, které kyberšikana probíhá, specializované instituce či přímo rodiče agresora. Společně s nimi pak může rodič zajistit odstranění závadných materiálů, provést blokaci, promyslet postup řešení apod. V některých případech je rovněž vhodné kontaktovat Policii ČR – a to zejména tehdy, pokud je oběti vyhrožováno fyzickým napadením nebo pokud existuje podezření, že byl spáchán trestný čin.

5. POŽADOVAT KONEČNÝ VERDIKT

Rodič by měl vždy požadovat konečný verdikt – jak byli potrestáni pachatelé, jaká opatření bude škola nadále realizovat ke zlepšení bezpečí svých žáků aj.

6. VYVODIT DŮSLEDKY A STANOVIT OPATŘENÍ

V případě, že se dítě stalo pachatelem kyberšikany, je nutné ho potrestat, v případě opakovaného páchaní kyberšikany pak trest úměrně zvyšovat, aby si uvědomilo, že je jeho chování neakceptovatelné a opravdu závažné. Zároveň je však třeba jej pozitivně motivovat tak, aby v sobě nefixovalo nežádoucí vzorec chování (např. pokud dostane nálepkou agresor, bude se jako agresor v budoucnu chovat). Vždy je třeba být důsledný – pokud rodič postupuje nedůsledně a nevyžaduje dodržování pravidel, pachatel pochopí, že se takto může chovat i v budoucnu, protože mu kyberšikana „prošla“.

7. SPOLUPRACOVAT SE ŠKOLOU

I po skončení kyberšikany je vhodné nadále spolupracovat se školou, která kyberšikanu dítěte řešila, a podpořit její úsilí o zajištění bezpečnosti žáků i učitelů. Ne vždy však škola postupuje v případě kyberšikany aktivně a v některých případech dokonce situaci z různých důvodů ignoruje. V případě, že škola nechce prokazatelně kyberšikanu dítěte řešit, je možné uvažovat o přechodu dítěte na jinou školu (často je to také jediné možné řešení, zvláště v situaci, kdy se šikana ve škole stala běžnou a „normální“).

Všechny výše uvedené postupy umožňují minimalizovat dopad incidentu na oběť, zajistit potrestání viníků a zvýšit šanci, že se incident nebude v budoucnu opakovat. Toho však lze dosáhnout pouze aktivní spoluprací školy a rodin pachatele a oběti a zejména aktivní prací s konkrétní třídou, v níž k incidentu došlo.

7. HOMOFOBIE

HOMOFOBIE – odpor nebo obava z homosexuality či homosexuálně zaměřených osob. Homofobie zahrnuje celou škálu negativních postojů a pocitů k samotné homosexualitě nebo k lidem, kteří se identifikují nebo jsou domněle lesby, gayové, bisexuálové, případně translidé. Vymezuje se jako pohrdání, předsudky, averze, nenávist či antipatie, může se zakládat na iracionálních obavách a často se vztahuje k náboženskému přesvědčení.

Pokud se rozvine v šikanu, postupovat stejně jako u šikany.

1. DOPORUČENÉ POSTUPY

- Nesnažit se tuto odlišnost veřejně komentovat,
- reagovat na homofobní poznámky žáků,
- sledovat vztahy v třídním kolektivu a podporovat integraci znevýhodněných.

2. NEVHODNÉ POSTUPY

- Analyzování sexuální orientace či genderové identity některého z žáků před třídním kolektivem,
- snaha konzultovat své domněnky přímo s rodiči bez domluvy se žákem či konzultace s odborníkem.

8. EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

Extremismus je politický směr požadující radikální změny, které většina společnosti nebo vládnoucí režim považuje za nepřijatelné. Extremisté se zpravidla vymezují proti stávajícímu systému a volají po jeho zásadní reformě, případně rovnou svržení.

Rasismus je přesvědčení, že někdo tím, že má určité biologické znaky vlastní některé lidské rase, je méně nebo více hodnotným než ostatní, kteří tyto znaky nemají. V krajním případě se může jednat o názor, že určité rasově vymezené skupiny obyvatelstva nejsou lidé, ale bytosti nižšího či vyššího řádu. Rasismus vede tedy k popření rovnosti lidí.

Xenofobie je to forma strachu ze všeho neznámého, především z cizinců a všeho cizího (tedy z projevů odlišných kultur, zemí, náboženství apod.), respektive všeho, co přichází z ciziny, případně co je (co pochází) mimo vlastní sociální útvar (skupinu, podnik, kmen, národ, stát apod.) Strach z cizinců spojený s pocitem ohrožení a nedůvěry. Xenofobní chování je založeno na rasových, etnických, kulturních a náboženských předsudcích.

Antisemitismus je nepřátelství nebo předpojatost vůči židům jako představitelům židovského náboženství judaismu, etnické skupině nebo rase. Jde o formu xenofobie, která může mít různé formy, od osobní nenávisti až k institucionalizované násilné perzekuci.

Pokud se rozvine v šikanu, postupovat stejně jako u šikany.

1. DOPORUČENÉ POSTUPY

- **Zjistit hloubku** extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
- **Zjistit rozšíření** uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- **Vyvolat diskusi** o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
- **Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.**
- **Zaměřit výuku na tyto problémy.**
- **Okamžitě a razantně vystoupit proti** projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
- **Pozvat experty** k diskusi s žáky.
- **Informovat rodiče** v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
- V případě **závažných projevů** (především násilných) informovat Policii ČR).

2. NEVHODNÉ POSTUPY

- **Moralizování** a skandalizace bez obeznámenosti s problematikou mládeže a extremismu.
- Okamžitě **vyhrožování** tresty a zákonnými postihy v případě kontroverzních názorů v běžných diskusích.

- **Nezkoumání motivace** lidí k určitému jednání, které se na první pohled může jevit extremistické, ale nemusí takové být.
- **Přejímání extremistických názorů** do výuky a argumentace s cílem zalíbit se extremisticky orientované mládeži.

3. INFORMOVAT

- **Vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni, popřípadě školní speciální pedagožku.**
- **Zákonné zástupce** – v případě opakovaných projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním anebo antisemitským podtextem.
- **Policii** – v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí.

9. VANDALISMUS

1. ROZHOVOR SE ŽÁKEM

- Zjistit závažnost škody,
- Škola bude žádat úhradu škody.
- pokud žák uhradí, opraví,
 - informovat zákonné zástupce o výši škody, domluvit s nimi způsob úhrady nebo opravy.

ŘEŠÍ VEDENÍ ŠKOLY SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI DÍTĚTE VE SPOLUPRÁCI např.: s PČR, státní zástupce aj. ...

2. INFORMOVAT

- Zákonné zástupce
 - spolupracují: viz výše,
 - nespolupracují: vyrozumět OSPOD, PČR,
- při opakovaném vandalismu stejným žákem – vyrozumět OSPOD,
- vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni.

3. ZÁPIS

- Záznam o pohovoru se žákem,
- záznam o pohovoru se zákonným zástupcem,
- kopii odevzdat metodičce prevence.

4. OPATŘENÍ

- Pohovor se žáky – vysvětlit důsledky vandalismu, upozornit na možná kázeňská opatření,
- při opakovaném vandalismu stejným žákem – oslovit PPP nebo SVP (souhlas zákonných zástupců).

10. ZÁŠKOLÁCTVÍ

1. ŠKOLNÍ ŘÁD

- Každá nepřítomnost musí být písemně omluvená v Edupage zákonným zástupcem. Předběžně lze žáka omluvit i telefonicky.
- Zákonný zástupce musí do 3 dnů oznámit písemně, prostřednictvím informačního systému EduPage škole důvod, jeho nepřítomnosti.

2. POHOVOR SE ŽÁKEM

- Nutno komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování,
- hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte,
- zaměřit se na prožívání dítěte v dané situaci,
- zajímat se, jak svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď,
- společně hledat cesty k nápravě,
- má-li dítě vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky,
- ocenit ho.

3. POHOVOR SE ZÁKONNÝM ZÁSTUPCEM

- Vyjádřit porozumění jejich emocím, ocenit je,
- vést je v komunikaci k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování,
- upravovat chování k dítěti,
- vést k porozumění motivace chování dítěte,
- soustředit se na to, co rodiče mohou, případně musí udělat ke zlepšení situace,
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto,
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují, případně k hledání dalších možností.

4. INFORMOVAT

- Vedení školy, třídní/ho učitele/ku, metodičku prevence, školní speciální pedagožku a výchovnou poradkyni.

- v případě nesrovnalostí při omlouvání – třídní učitel prokazatelně informuje zákonné zástupce.

Pozdní příchody, neomluvená absence – 1 – napomenutí třídního učitele

- Třídní učitel pozve zákonného zástupce do školy prokazatelně přes EduPage – provede pohovor se zákonným zástupcem – o pohovoru TU provede **ZÁPIS**, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem (kopii odevzdat metodičce prevence a výchovné poradkyni).

Pozdní příchody, zvyklostí je 9, 2-9 neomluvených hodin – důtka ředitele školy

- Ředitel svolává **výchovnou komisi** (složení komise odpovídá závažnosti a charakteru nepřítomnosti žáka).
Zákonný zástupce je prokazatelně pozván **přes školní systém EduPage**, případně **doporučeným dopisem**.
O průběhu a závěrech jednání komise – **ZÁPIS** – neúčast nebo odmítnutí podepsání zápisu zákonným zástupcem žáka se poznamená do zápisu z výchovné komise (kopii zápisu odevzdat metodičce prevence a výchovné poradkyni).

10 a více neomluvených hodin

- Ředitel školy oznámí záškoláctví žáka sociálně právní komisi, při opakovaném záškoláctví během školního roku podá hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR – připojit náležitou dokumentaci.

5. OPATŘENÍ

- Vysvětlit důsledky záškoláctví a dopad na vzdělávání, upozornit kolektivy na možná kázeňská opatření,
- na třídních schůzkách znovu připomenout, jakým způsobem omlouvat nepřítomnost žáků.

11. KRÁDEŽE

1. ROZHOVOR SE ŽÁKEM

- Pečlivě se zabývat příčinami – některé jsou významnou polehčující okolností (např. dítě je ke krádeži donuceno někým jiným),
- zjistit závažnost škody,
- pokud žák uhradí,
 - informovat zákonné zástupce o výši škody, domluvit s nimi způsob úhrady nebo opravy,

ŘEŠÍ VEDENÍ ŠKOLY SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI DÍTĚTE VE SPOLUPRÁCI např.: s PČR, státní zástupce aj. ...

2. INFORMOVAT

- Vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- zákonné zástupce zloděje (vyrozumět vždy, až budou přesně známy příčiny)
 - spolupracují: viz výše,
 - nespolupracují: vyrozumět OSPOD, PČR (v případě trestného činu).
- při opakované krádeži stejným žákem – vyrozumět OSPOD.

3. ZÁPIS

- Záznam o pohovoru se žákem,
- záznam o pohovoru se zákonným zástupcem,
- kopii odevzdat metodičce prevence.

4. OPATŘENÍ

- Informaci, že krádež je hanebný čin a současně protiprávní jednání sdělovat žákům od počátku jejich docházky do školy,
- pohovor se žáky – vysvětlit důsledky krádeže, upozornit na možná kázeňská opatření **POZOR: nezačínat tím, že si všichni mají na své věci dávat pozor – vyznívá to, jako by za krádež mohl poškozený a ne zloděj. Spíše poukázat na školní řád a zopakovat, co je v něm zaznamenáno (zamykat si věci ve skřínce, nenosit drahé věci do školy).**

12. TABÁK

1. TABÁK ZABAVIT

- DATUM, MÍSTO, ČAS, přelepit, opatřit razítkem školy, podpis, uložit u ředitele školy, (po domluvě je možno uložit u jiného člena ŠPP, viz návykové látky).

2. ROZHOVOR SE ŽÁKEM

- Kdy žák kouřil naposledy?
Kde tabák získal?
Ví o tom rodiče?
Kdo z žáků nosí tabák do školy?

3. ZÁPIS

- S vyjádřením žáka, **DATUM, MÍSTO, ČAS** nálezů, podpis žáka (pokud odmítne, zapsat, že odmítl),
- kopii odevzdat výchovné poradkyni a metodičce prevence.

4. INFORMOVAT

- Vedení školy, výchovnou poradkyni a metodičku prevence,
- zákonní zástupci (informuje vedení nebo metodik prevence, po domluvě TU),
- OSPOD, Policie ČR (v případě distribuce).

5. VYVODIT OPATŘENÍ

- Sledovat žáka, jestli nedochází k recidivě,
- poučit celou třídu (poučení žáků následně zapsat do TK – dodatečně, pokud nějaký žák chybí).

13. OHROŽENÍ NÁSILÍM Z VNĚJŠÍHO I VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ

Podrobnosti a přesný postup při ohrožení mimořádnými událostmi obsahuje
Směrnice – ochrana zdraví a životů při mimořádných událostech, č. j. 1ZS-147/2018

VZNIK MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI OZNÁMÍ IHNED ŘEDITELI ŠKOLY, ZÁSTUPCI ŘEDITELE ŠKOLY, V PŘÍPADĚ NEPŘÍTOMNOSTI JINÉMU ZAMĚSTNANCI ŠKOLY TEN, KDO VZNIK MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI ZJISTÍ NEBO ZPOZORUJE PRVNÍ.

OHROŽENÍ NÁSILÍM

(násilné vniknutí, vzetí rukojmí...)

1. PŘERUŠENÍ VÝUKY

2. KONTAKTOVAT POLICII ČR

3. EVAKUACE OSOB

- všechny (nezadržované) osoby se přesunují do prostoru mimo budovu školy (shromaždiště pro evakuaci).

4. NEPOUŽÍVAT ŠKOLNÍ ROZHLAS

- Způsob vyhlášení evakuace – spojkou.
- Ústní sdělení: „Všichni žáci pod vedením učitelů a všichni zaměstnanci z technických důvodů v tichosti opustí budovu školy a soustředí se v určeném prostoru v blízkosti školy.“

14. NETOLISMUS

NETOLISMUS – je chorobná závislost na internetu ve všech formách, tzn. hraní PC her, chatování, sledování e-mailů, stálé prohlížení sociálních sítí, běžné surfování apod. V širším pojetí zahrnuje závislost na tak zvaných virtuálních drogách, kam lze navíc zařadit i mobilní telefon a televizi.

1. ÚKOL PEDAGOGA

- KVALIFIKOVANĚ POZOROVAT,
- umět vzbudit důvěru u žáka a nabídnout adekvátní pomoc,
- podpora žáka,
- INFORMOVAT ZÁKONNÉ ZÁSTUPCE,
- seznámit rodiče s problematikou netolismu,
- informovat o rizicích.

2. PŘÍZNAKY NETOLISMU

- **Méně vykonané práce,**
- **pocit prázdnoty,** když není člověk u počítače,
- **ztráta kontroly nad časem** stráveným u počítače,
- **brzké vstávání** k počítači nebo **ponocování u počítače,**
- rostoucí **nervozita a neklid,** když člověk delší dobu nemůže hrát,
- **přemýšlení o počítači,** když ho člověk zrovna nepoužívá,
- **kradení peněz** na nákup her,
- **stále více a více času** potřebného k **uspokojení ze hry,**
- zkreslování, **zatajování informací o své závislosti,**
- **hraní kvůli úniku** od osobních problémů,
- **narušené vztahy** s rodinou,
- **zanedbávání učení,**
- **opouštění dřívějších zájmů a přátel,**
- **zhoršující se školní výsledky.**

14.1 NETOLISMUS – INFORMACE PRO RODIČE

JAK PŘEDCHÁZET ZÁVISLOSTI NA ON-LINE AKTIVITÁCH

- Sledujte, **jaké hry děti hrají.**
- Uvědomte si, že hry mají i kladné stránky, některé umožňují rozvíjet logiku, postřeh, schopnost orientace ve složité situaci, koordinaci očí a rukou, koncentraci, plánování, řešení problémů a další schopnosti. **Důležitý je výběr her a přiměřenost času jim věnovaného.**
- Hrajte hry spolu s dítětem a potom si o nich povídejte – pomáháte tak **rozlišovat fikci od reality.**
- Stanovte **striktní limity**, kdy dítě může hrát a kdy ne.
- Dávejte **pozor, aby dítě nehrálo hry u kamarádů.**
- **Zjistěte, zda dítě hraním počítačových her neutíká** od nějakých problémů.
- V průběhu hraní vedte dítě k tomu, aby si po určité době (např. po hodině) udělalo **přestávku**, během ní o hře mluvte.
- **Podporujte dítě v jiných zájmech.**
- **Předcházejte tomu, aby se dítě nudilo.**
- **Posilujte zdravé sebevědomí dítěte.**

15. SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

1. ROZHOVOR SE ŽÁKEM/ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů do spádového psychiatrického zařízení,
- kontaktovat rodinu, systematická, dlouhodobá spolupráce s rodinou,
- předat dítě školnímu speciálnímu pedagogovi,
- motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty,
- stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy,
- ideální postup je takový, ve kterém je sebepoškození tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům,
- **nevhodný postup:** snaha okamžitě odstranit sebepoškozující chování, sankce, ignorace.

2. ZÁPIS

- Záznam o pohovoru se žákem,
- záznam o pohovoru se zákonným zástupcem,
- kopii odevzdat výchovné poradkyni a metodičce prevence.

3. INFORMOVAT

- Zákonné zástupce (poskytnout informace o možnostech odborné pomoci),
- školní speciální pedagožku,
- vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- **TU, učitel TV – může si všimnout varovných signálů.**

4. VYVODIT OPATŘENÍ

- Beseda s odborníkem.

16. NOVÁ NÁBOŽENSKÁ HNUTÍ

1. ŽÁK VYKAZUJE ZNAKY PŘÍSLUŠNOSTI K SEKTĚ

- Symboly, změny oblečení, změny chování, nevyrovnanost, přílišná introvertnost, noví známí a přátelé, o nichž žák odmítá mluvit, změna zájmů, komunikačních schopností apod.
- **Zjistit:**
 - O jakou skupinu jde?
 - Jak dlouho je s ní dotyčný v kontaktu?
 - Jak silně je do hnutí zapojen?
 - Jaký je jeho současný vztah k okolí?
 - Je ochoten mluvit o své nové příslušnosti?
- Nenutit, nevyhrožovat, nevydírat.
- Dát najevo, že budeme vždy nablízku, pokud si bude chtít promluvit.
- Pokud žák začne hledat pomoc, obrátit se na odborníky.

2. INFORMOVAT

- Vedení školy, výchovnou poradkyni, metodičku prevence, školní speciální pedagožku a třídního učitele,
- zákonné zástupce,
- OSPOD – při jistotě, že byl spáchán trestný čin nebo pokud zákonní zástupci odmítají spolupracovat.

17. RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

1. TŘI ZÁKLADNÍ UKAZATELE, KDY LZE SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ POVAŽOVAT ZA ŠKODLIVÉ A KDY BY MĚL UČITEL ZASÁHNOUT

- Pokud ho dítě neprovádí v soukromí,
- pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího,
- pokud se ze sexuálního chování stane nutkové chování.

2. DOPORUČENÉ POSTUPY

- Brát každé sdělení dítěte vážně,
- zjištění sociálního klimatu ve třídě,
- popis, včasná intervence, besedy aj.,
- situaci konzultovat se speciální pedagožkou,
- upozornit rodiče a nabídnout jim návštěvu odborníka.

18. PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

1. JAK POSTUPOVAT

- Samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznámá, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování.
 - **nenechte se zmást vzhledem** – to, že někdo vypadá pro dospělého nepříjemně, ještě nemusí znamenat, že se nepříjemně i chová,
 - snažte se **akceptovat** příslušnost žáka k subkultuře jako jeho vývojovou potřebu, nezesměšňujte jej, nekomentujte to, co lze z pohledu dospělého jedince považovat za nevhodné či směšné,
 - **kritizujte chování, nikoliv subkulturu**: případnou kritiku směřujte na daného jedince a jeho chování, nikoliv na jeho příslušnost k dané skupině, nebo snad na skupinu jako celek („to je těmi tvými kumpány a tou hudbou, kterou posloucháte“ -takhle NE), vytváří to pocit křivdy a „házení do jednoho pytle“.
- **Snažte se** o dané subkultuře **něco dovědět** – pomůže vám to v komunikaci s daným jedincem. Naprostá většina dospívajících je vnitřně nejistá, proto uvítá spíše přijetí než kritiku – na tu bude reagovat defenzivně.
- Skutečnost, že v rámci dané subkultury existuje zvýšené riziko rizikového chování, ještě neznámá, že tak jednají všichni.
- Cílem řešení: **oddělit příslušnost k subkultuře a projevy rizikového chování**.
- Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, informovat PČR, OSPOD.

19. DOMÁCÍ NÁSILÍ

POSTUPOVAT PODOBNĚ JAKO U SYNDROMU CAN

1. DÍTĚ SE PEDAGOGOVÍ SVĚŘÍ

- **VYVAROVAT SE POUŽITÍ OTÁZKY „PROČ?“!**
- **Kladte dítěti otevřené otázky**, které umožňují, aby Vám svými slovy popsalo, co se stalo:
Řekni mi, co se stalo... / Co se stalo potom? / Kde jsi přišel k této modřině?
- **Nepokládejte otázky, které:**
 - Již obsahují domněnky: Tu modřinu máš od toho, jak tě maminka uhodila?
 - Opakují, co vám již dítě řeklo: Jsi si jistý, že to byl strýček Pavel?
 - Se dotazují na to, **proč** se to stalo (děti si pak často myslí, že je z násilí obviňujete).
- **Co by mělo v případném rozhovoru určitě zaznít?**
Násilí a to, co se doma odehrává, není vinou dítěte.
Za násilí nemohou ani sourozenci.
Za násilí je odpovědný ten, kdo jej vykonává.
Je velmi dobře, že se rozhodlo o situaci někomu říci.
Nikdo nemá právo se k někomu chovat násilně, a to ani v rodině, ani když je silnější, ani když je to rodič.
Násilí dítě nemůže zastavit samo, ale jen s pomocí okolí, proto je tak důležité, aby se svěřilo.
- **V případě podezření na domácí násilí – zcela nevhodné řešit situaci s možným agresorem – tento postup by se mohl obrátit proti dítěti.**

2. PEDAGOGOVÍ SE SVĚŘÍ RODIČ – OBĚŤ

- Odkázat na další odborníky.

3. INFORMOVAT

- **Oznamovací povinnost!!!**
- vedení školy, školní speciální pedagožku, výchovnou poradkyni a metodičku prevence, Policii ČR, OSPOD.

20. HAZARDNÍ HRANÍ

1. IDENTIFIKOVAT PROBLÉM

- Citlivě reagovat, nebagatelizovat.

2. INFORMOVAT

- Vedení školy, metodičku prevence a výchovnou poradkyni,
- zákonné zástupce,
- OSPOD – pokud zákonní zástupci odmítají spolupracovat,
- oblastního metodika prevence – v případě, že je nutná návazná intervence,
- Policie ČR – v případě, že byl spáchán trestný čin.

3. ZÁPIS

- O pohovoru se žákem, o pohovoru se zákonným zástupcem (kopii odevzdat metodikovi prevence).

4. OPATŘENÍ

- Práce s celým kolektivem,
- zvýšit informovanost žáků o rizicích,
- budovat finanční gramotnost žáků,
- popř. zorganizovat besedu s odborníkem.

21. ŽÁK S PORUCHOU AUTISTICKÉHO SPEKTRA

Krizové plány pro jednotlivé žáky s poruchou autistického spektra jsou z důvodu ochrany osobních údajů uloženy u jejich třídních učitelů.

Krizový plán se vytváří pro každé dítě zvlášť vzhledem k jeho individuálním potřebám.

Při podezření – informovat speciální pedagožku.

22. OBRANA PŘI NAPADENÍ ŠKOLY ÚTOČNÍKEM

<https://www.zachranny-kruh.cz/osobni-bezpeci/nasili-prepadeni/prepadeni/jak-se-zachovat-pri-prepadeni.html>

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST ZAJIŠTĚNÍ OBJEKTU ŠKOLY, ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ Z HLEDISKA BEZPEČNOSTI ZAMĚSTNANCŮ A ŽÁKŮ

Ke vstupu do budovy je využíván pouze hlavní vchod. Další vchody jsou řádně zajištěny proti vstupu neoprávněných osob, zároveň jsou však bez omezení použitelní v případě nutnosti úniku – únikový východ. Neoprávněnému vniknutí do objektu školy je předcházeno kontrolou každé cizí osoby provozním zaměstnancem konajícím službu ve vrátnici. Provozní zaměstnanec identifikuje cizí osobu a vyžaduje po ní informace o důvodu návštěvy. Mimořádná událost může vzniknout činností uvnitř organizace nebo může být oznámena z vnějších zdrojů.

Interní

V případě vzniku jakékoli mimořádné události (zpravidla požár, výbuch, úraz, vniknutí nepovolané osoby apod.) je zaměstnanec, který ji zjistí, povinen bez zbytečného odkladu toto oznámit řediteli organizace nebo nejvýše postavenému zaměstnanci, který je přítomen.

Externí

V případě přijetí informace z vnějšího zdroje je povinnost osoby zprávu předat oprávněné osobě. Příjem takových zpráv je zpravidla telefonicky, písemně či e-mailem. Pokud se jedná o zprávu anonymní, provede osoba, která ji vyslechla či přečetla, bez zbytečného odkladu přenos informace vedoucímu zaměstnanci. Současně se o příjmu takové zprávy provede písemný záznam s údaji, kdy byla přijata, kdo ji podával, v kolik hodin byla přijata a tento záznam bude uchován pro další řízení. Záznam se provede na jakýkoli papír, není předepsán žádný tiskopis. Jde pouze o záznam o přijetí, aby v pozdějším řízení nedocházelo ke zveličování apod.

Ředitel nebo nejvýše postavený zaměstnanec na základě vlastního uvážení informuje složky IZS a řídí se jejich pokyny. Ředitel přijme okamžité rozhodnutí a prostřednictvím technických prostředků, nebo jiným způsobem, sdělí vzniklou situaci dalším zaměstnancům a osobám zdržujícím se v objektu a je-li nutné, nařídí evakuaci objektu. Evakuace se vyhlásí školním rozhlasem. Pokud by došlo k poruše bude zveřejněna pověřenými osobami nebo prostřednictvím interní telefonní ústředny popřípadě mobilními telefony. Obsahem hlášení nadřízenému orgánu je především:

Datum hodina místo vzniku mimořádné události

dále: **druh, charakter vzniklé mimořádné události**, dosud zjištěné **následky** mimořádné události, počty zraněných, mrtvých či pohřešovaných dětí a zaměstnanců a potřebná již přijatá opatření

Důležitá krizová čísla

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM: 112

POLICIE ČR: 158

ZÁCHRANNÁ SLUŽBA: 155

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR: 150

Evakuace osob při vzniku mimořádné události

Vlastní evakuace se řídí pokyny Krizového plánu školy a Požárního evakuačního plánu, popřípadě dle jiné interní a zveřejněné informace. Evakuované osoby se shromažďují na místě určeném v požárním evakuačním plánu (hřiště před starou budovou základní školy). Záchranné práce při vzniku mimořádné události. Vzhledem k tomu, že jsme školským zařízením, je prvotním úkolem zajistit bezpečnost žáků, popřípadě osob se sníženou schopností pohybu nebo orientace. Z tohoto důvodu není ze strany zaměstnanců prováděn žádný úkon směřujících k záchranným pracím. Vše směřuje k evakuaci a zajištění bezpečnosti svěřených osob. Je-li to možné, provádí dospělá osoba prvotní zásah, to ale za předpokladu, že nemá v péči svěřené osoby, nebo tyto nepředala jinému zaměstnanci, který evakuaci dokončí a doprovodí skupinu na místo určené ke shromáždění. Vlastní organizaci záchranných prací organizačně zajišťuje ředitel školy, který spolupracuje s jednotkami IZS.

Příprava k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádné události

Zaměstnanci jsou seznamováni s pokyny pro chování při mimořádných událostech. Tyto informace jsou součástí pravidelného školení o BOZP a PO. Žákům jsou informace předávány průběžně v rámci výuky a sledování aktuálních událostí. Tématiku zařazují vyučující do jednotlivých předmětů učebního plánu, na 1. a 2. stupni praktické školy i ve třídách školy speciální a využívají tělovýchovné vycházky a různá cvičení.

Možné případy mimořádných událostí:

1. Vniknutí cizí osoby či osob do areálu školy. Ke vstupu do budovy je využíván pouze hlavní vchod. Neoprávněnému vniknutí do objektu školy je předcházeno kontrolou každé cizí osoby provozním zaměstnancem konajícím službu ve vrátnici. Provozní zaměstnanec identifikuje cizí osobu a vyžaduje po ní informace o důvodu návštěvy. Vstup do školní budovy je povolen výhradně zaměstnancům, žákům školy, jejich zákonným zástupcům a osobám pověřeným pro přivádění a vyzvedávání dětí. Cizím osobám je vstup do školy umožněn pouze za trvalého doprovodu zaměstnance školy a po ohlášení účelu návštěvy a jména navštívené osoby. V případě, že zaměstnanec školy upozorní zákonný zástupce nebo jím pověřená osoba pro přivádění a vyzvedávání dětí na přítomnost cizí osoby v prostorách školy, zjistí zaměstnanec důvod vstupu této osoby a ihned zabezpečí trvalý doprovod této osoby až do odchodu ze školy. Všichni zaměstnanci jsou povinni při vstupu do budovy a při jejím opouštění se přesvědčit, zda jsou dveře zadního vchodu řádně uzavřeny.

Způsob zabezpečení školy:

- a) kontrola hlavního vchodu provozním zaměstnancem konajícím službu ve vrátnici
- b) uplatnění dohledu nad žáky dle rozpisu
- c) uzamčené dveře dalších vstupů do školy

d) Zaměstnanci školy mají zakázáno vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoli cizí osobu. Tuto musí zastavit, zjistit důvod její návštěvy a informovat nadřízenou osobu.

e) na začátku i v průběhu školního roku jsou všichni žáci opakovaně poučeni o pravidlech BOZP, včetně zákazu vpouštět do objektu společně s nimi jakoukoli cizí osobu a o způsobu, jak se zachovat – viz školní řád.

f) střežení budovy elektronickým zabezpečovacím systémem mimo dobu školního vyučování

Pokud dojde i přesto k vniknutí cizí osoby či osob a je důvod domnívat se, že jsou tyto osoby nebezpečné, pak je zaměstnanec, který toto zjistí, povinen neprodleně uvědomit Policii ČR a poté neprodleně oznámit tuto skutečnost nadřízenému zaměstnanci – řediteli školy, event. osobě, která je pověřena jeho zastupováním. Poté musí vyčkat příjezdu hlídky a zpřístupnit objekt prohlídce.

Aktivní útočník

Aktivním útočníkem se označuje osoba, která z různých důvodů má potřebu ublížit lidem ve svém okolí. Jeho útok přichází nečekaně a je většinou velmi brutální.

Poznatky a zkušenosti získané z dosud známých útoků:

- Akce je naplánovaná
- Cílem je zabít nebo zranit co nejvíce lidí v krátkém čase
- Místem útoku bývá prostor s velkou hustotou lidí
- Výběr obětí je náhodný
- Různí útočníci volí různé druhy zbraní
- Útok trvá cca 15min.
- Útočník se obvykle nechce dostat do střetu s policií

Reakce v případě útoku

- **Uteč!** Dostaň se z dosahu útočníka, je nutné myslet na ochranu zdraví a života
- **Zamkni se!** (zabarikáduj, znemožni nebo zkomplikuj vstup)
- **Vypni techniku v učebně** (PC, dataprojektory) ticho je důležité
- **Zapni tichý režim mobilů** (přístroj nevypínej)
- **Varuj ostatní** (mobil rozhlas)
- **Volej tísňovou linku 158**, oznam kde jsi a co se děje
- Zkus zklidnit ostatní v místnosti
- Nereaguj na osoby za dveřmi (možná lest)
- Vyčkej příchodu policie, dbej jejich pokynů, nepleť se do cesty
- Braň se – v případě, že jsi učinil všechny výše popsané kroky a útočník se k tobě přesto dostal – udělej vše pro svou ochranu

2. Teroristický čin – anonymní oznámení o uložení bomby

Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou telefonátu, je třeba zapsat znění o umístění a druhu výbušniny. Pokud bude oznámení o uložení bomby sděleno formou písemnosti či elektronickou formou, písemnost uschováme k dalšímu šetření.

Postup:

- nahlásit událost na linku IZS 112 nebo HZS – 150 nebo Policie ČR – 158
- pokud je bomba v prostorách školy, kde se pohybují osoby, dochází k okamžité evakuaci - evakuace bude provedena stejným způsobem jako při požáru – požární evakuační plán
- podezřelého předmětu se nedotýkat
- dodržovat pokyny bezpečnostních složek

3. Teroristický čin – obdržení podezřelé zásilky Jak poznat podezřelou zásilku:

- neočekávaná zásilka od neznámého odesilatele
- výhružný text na zásilce
- zapáchající zásilka
- zásilka, u které po otevření zjistíme, že obsahuje prášek nebo podezřelý předmět

Postup:

- s podezřelou zásilkou netřepat ani nevyprazdňovat její obsah
- opustit místnost, umýt se vodou a mýdlem a událost ohlásit na linku HZS – 150 nebo na linku policie ČR – 158
- před zavoláním na tísňovou linku, je třeba zvážit skutečnosti, které vedou k názoru, že se jedná o podezřelou zásilku.